
Shrnutí

Výsledky vzdělávání žáků v České republice jsou přibližně na průměru či mírně pod průměrem OECD podle toho, které dovednosti se posuzují. Z mezinárodních srovnávacích studií vyplývá, že v posledním desetiletí je ve výsledcích žáků patrné významné zhoršení. Je také zřejmé, že jak výkon, tak i výběr oboru vzdělávání je výrazně ovlivňován rodinným zázemím žáka. Další problém souvisí s docházkou do speciálních škol, která je v některých případech důsledkem potíží s učením nebo sociálního znevýhodnění, a nikoliv důsledkem identifikace poruchy učení. Od revoluce v roce 1989 školy dosáhly značné autonomie v oblasti vzdělávacího obsahu, vyučovacích metod, hodnocení žáků a řízení. V této souvislosti byla znovu posílena role hodnocení jako klíčového nástroje k dosahování kvality a rovnosti ve vzdělávání. Přestože existují opatření k hodnocení žáků, učitelů, škol a systému, nevyřešena zůstává celá řada zásadních úkolů v oblasti posilování některých částí rámce hodnocení, v jejich jasném vymezení tak, aby byla zajištěna jejich konzistence a vzájemná provázanost, a v oblasti zavádění hodnotících postupů orientovaných na zlepšování. V oblasti hodnocení vzdělávání tým hodnotitelů identifikoval následující priority pro Českou republiku.

Vytvoření uceleného rámce a budování kapacit pro hodnocení v celém školském systému

Ve vzdělávacím systému panuje shoda v tom, že je třeba posílit rámec hodnocení a více se zaměřit na zlepšování výsledků žáků. Tato skutečnost se odráží v probíhajících iniciativách. V současné době však neexistuje ucelený systém hodnocení, který by byl vnímán jako celek a který by viditelně propojoval jeho jednotlivé části. Důležitým počátečním krokem v oblasti tvorby politiky je vypracování strategického plánu nebo rámcového dokumentu, který by stanovil koncepci uceleného hodnotícího rámce a způsob, jak dosáhnout propojení mezi jeho jednotlivými složkami. V procesu vytváření efektivního hodnotícího rámce je třeba věnovat patřičnou pozornost náležitému vymezení jednotlivých částí hodnocení (např. hodnocení učitelů, hodnocení škol a jejich rozvoj) a zajistit, aby tyto složky systému hodnocení byly dostatečně propojeny (např. standardy učitelské profese a hodnocení učitelů). Další výzvou jsou omezené kompetence k hodnocení v celém vzdělávacím systému. Nedostatečná schopnost provádět hodnocení přetrvává navzdory výrazným národním snahám stimulovat hodnotící kulturu a vytvářet příležitosti pro získávání odpovídajících kompetencí. Jednou z priorit vzdělávací politiky je proto konsolidace snah o zlepšení kapacit v oblasti hodnocení. Vzhledem k tomu, že český vzdělávací systém je značně decentralizován a závisí na hodnotících schopnostech různých aktérů, je důležité, aby vytváření kapacit odráželo různé potřeby školských řídicích orgánů (na krajské a místní úrovni), ředitelů škol a pedagogických pracovníků.

Podpora zásadní role učitele v hodnocení žáků, zvýšení systematickosti hodnocení a zavedení národních standardizovaných testů na pevném základě

Na všech úrovních vzdělávání hrají hlavní roli při hodnocení žáků a při poskytování informací o jejich výsledcích učitelé. Všeobecně lze říci, že autonomie učitelů a škol je v procesu hodnocení nepopiratelná a obecně podporovaná. V organizaci výuky v České